

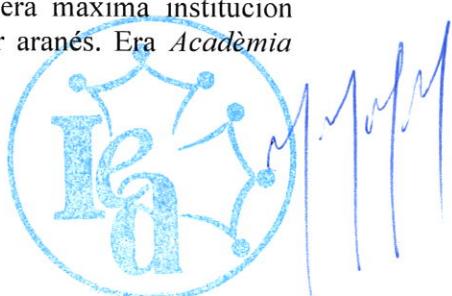
Er *Institut d'Estudis Aranés-Acadèmia aranesa dera lengua occitana* siguec creat pera Generalitat de Catalonha d'acòrd damb eth Conselh Generau d'Aran en gèr de 2014.

Eth regim d'oficialitat d'aguesta lengua en Catalonha ei desenvolopat pera *Lei 35/2010, d'1 d'octobre, der occitan, aranés en Aran*, era quau prevé er establiment d'ua autoritat academica entara lengua. En aguest sentit, er article 4.3 dispôse qu'er *Institut d'Estudis Aranés-Acadèmia aranesa dera lengua occitana* a d'èster independent des administracions publiques, a d'assolir pleament eth caractèr academic que li correspon e a d'auer era autoritat lingüistica entà fixar es convencionalismes d'emplec der aranés d'acòrd damb era consideracion de varietat lingüistica deth tronc occitan comun. Atau madeish, a d'auer era autoritat entar assessorament que, en matèria de lengua, li sigue sollicitat.

D'acòrd, damb eth Decrèt 12/2014, s'otòrgue ar Institut d'Estudis Aranés eth caractèr d'Acadèmia e ei ua corporación de dret public independenta des administracions publiques. Era *Lei 1/2015 de 5 de hereuèr deth Regim especiau d'Aran*, en article 46 reitere que “er *Institut d'Estudis Aranés - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana* ei ua corporacion de dret public independenta des administracions publiques, de caractèr academic e damb personalitat juridica pròpria”.

Er objecte der Institut d'Estudis Aranés ei era nauta investigacion e er estudi der aranés, e er establiment des critèris de normativa d'acòrd damb es principis dera *Gramatica occitana* de Loís Alibèrt e es *Normes ortogràfiques der aranés*, com a part integranta der espaci lingüistic e culturau occitan. Era *Acadèmia aranesa dera lengua occitana* a de collaborar, de conformitat damb aguesti madeishi principis, damb entitats academiques de recerca o culturaus reconeishudes pes institucions publiques der espaci occitan en establiment dera normativa lingüistica de referència entath conjunt dera lengua occitana.

Com a autoritat lingüistica, er Institut d'Estudis Aranés ei era maxima institucion encargada d'establir e actualitzar era normativa lingüistica der aranés. Era *Acadèmia*

aranesa dera lengua occitana ei era autoritat entar assessorament que, en matèria de lengua occitana, aranés a l'Aran, li sigue sollicitat pes administracion pubbiques e es organismes que en depenen, e tanben pes centres d'ensenhamant pubbicos e privats e pes mieis de comunicacion de titularitat publica, d'acòrd damb er article 4 dera Lei 35/2010, d'1 d'octobre, der occitan, aranés en Aran.

Ath costat des objectius de reconèisher, estudiar, protegir e promòir er occitan, en toti es encastres e sectors, era Lei prevé era voluntat de collaborar en emparament dera unitat dera lengua occitana.

Per aguest motiu se prenen coma referéncia entara sua accion es principis dera norma de Loís Alibèrt exposats ena *Gramatica occitana*, publicada en Catalonha eth 1935, que son tanben era basa des *Normes ortografiques der aranés*, aprovades pera Generalitat de Catalonha eth 1983 e posteriorment actualizades e aprovades peth Conselh Generau d'Aran eth 5 d'octobre de 1999.

MEMÒRIA 2018

Era sedençia administrativa der IEA-AALO, plaçada en Avenguda Garona 17 de Vielha, ei eth lòc de referéncia basica. Eth sòn emplec ei destinat a:

1.- Facilitar es amassades de trebalh des diuères comissions e des organs de govèrn dera Acadèmia.

2.- Èi centre d'informacion entara poblacion en generau. Ei eth lòc des deth que se promò era autoritat lingüistica que se li a otorgat ara Acadèmia.

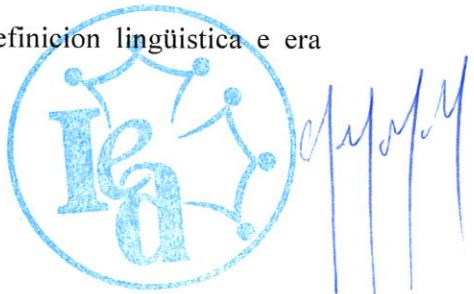
3.- Ei lòc de documentacion des deth que poder accedir as òbres e documents basics de consulta en trebalh lingüistic. Aguest centre de documentación servís, fondamentaument, entàs Membres dera Acadèmia, mès tanben ei dubèrt as estudiós en generau. Pendent er an 2018 eth centre de documentacion s'a dotat d'ua milhora informatica, damb era adquisicion d'un ordenador, avient entàs foncions de consulta, d'archiu, d'ordenacion e d'investigacion. S'an adquirit òbres (libres) relacionades damb er estudi dera lengua occitana entà completar era basa bibliografica dera Acadèmia.

4.- Ei aula d'estudi e de difusion en corsi e conferéncias des qüestions vinculades ath trebalh dera Acadèmia. Pendent er an 2018 s'an realizat diuères amassades damb gropes de trebalh, de collaboradors,... S'a hèt un cors de Correccion pendent es prumèrs dies de juriòl de 2018.

S'a anat milhorant era sedençia, damb es servicis e infraestructura de besonh entà poder complir es objectius que s'an senhalat. S'a dotat era sedençia d'un mobiliari basic en substitucion d'aqueuth que i auie e qu'ère en estat degradat (cagires de tela damb esquinçadaes en bères ues, taules damb husta trincada...). Tanben s'a dotat d'un servici de surveilhança digitau.

Tanben s'a complementat eth besonh d'auer ua preséncia activa enes hilats sociaus e ua imatge corporativa adequada.

Eth desenvolopament deth trebalh que li ei pròpri, era definicion lingüistica e era investigacion, son en centre dera sua accion.

Ua sedençà, damb ua dotacion basica d'atencion ciutadana e de documentacion ei fondamentau entà dar ara Acadèmia eth posicionament sociau de besonh. S'a milhorat era infraestructura dera sedençà e s'an aquerit es òbres escrites de besonh entà completar adequadament eth centre de documentacion

Era normalizacion sociau dera existéncia dera Acadèmia ei un des sòns eishi de trabalh. Ena basa de tot aguest desenvolopament i a era estructuracion dera elaboracion d'un diccionari de concèptes en aranés (que pendent 2018 s'a acabat eth sòn brolhon e ei pendent des darrères correccions e que se publicarà en 2019), de vocabularis tematics especializats, d'ua gramatica basica der occitan estandard, der estudi dera toponimia, dera milhora dera gramatica der aranés, deth recuelh dera literatura orau, elaboracion deth corpus textuau,. Toti aguesti encastres de trabalh s'an realizat o s'an continuat trebalhant pendent er an 2018 e son en procés

Concretament, en 2018:

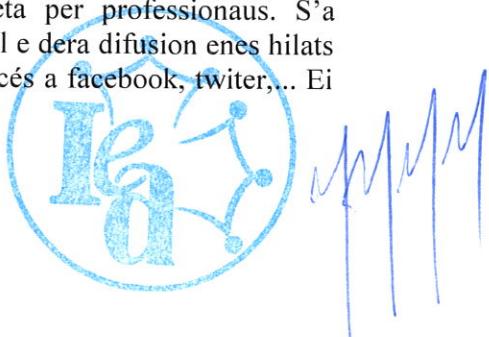
1.- S'a consolidat era sedençà administrativa der IEA-AALO: S'an realizat contractes des servicis administratius entà milhorar era atencion as ciutadans, organizacion administrativa dera Acadèmia, manteniment dera sua estructura, seguiment des programes e actuacions dera Acadèmia, dotacion deth mobiliari basic

2.- S'a completat era infraestructura: Er an 2016 permetec era dotacion d'un ordenador adequat entara consulta documentau. Pendent eth 2017 se facilitèc era dotacion d'ordenadors auxiliars, mès simples, que permetien eth trabalh des membres enes amassades. Ena dinamica pròpria e ena intèrna der IEA-AALO se realizen diuèrses amassades publiques e de trabalh. Es amassades entre es membres seguissen ua periodicitat practicament setmanau. En 2018 s'a dotat dera Acadèmia de servicis d'enregistrament entà garantir ua seguretat e s'a adquirit un nau ordenador, de besonh entàs trabalhs pròprios.

3.- Compensacion pes encargues e trabalhs de recerca. Pendent eth 2018 s'an generalizat era compensacion economica des amassades professionaus des membres, Tanben s'a generalizat era compensacion des encargues de trabalh professionau lingüistic, correccion, elaboracions de documents,... as membres e non membres dera Acadèmia.

4.- Completar era basa de documentacion: er an 2016 permetec er inici d'ua bibliotèca basica, damb era adquisicion de quauqu'un d'aqueri libres e documents que son de besonh entà ua complèta consulta lingüistica en occitan. Ena voluntat d'encaminar er *Institut d'Estudis aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana* entà èster un centre de referéncia entar estudi dera lengua occitana, en 2017 e 2018 s'a completat era adquisicion d'aqueries òbres de tot er espaci lingüistic, importantes entara consulta e presa de decisions.

5.- Articulacion e milhora dera difusion e preséncia publica der IEA-AALO. S'a hèt difusion der IEA-AALO entre es institucions catalanes e europèes ena finalitat de consolidar era institucion. S'a elaborat ua campanha hèta per professionaus. S'a completat era articulacion e milhora dera imatge institucional e dera difusion enes hilats sociaus. S'a hèt ua adequacion dera web, s'a trabalhat er accés a facebook, twiter,... Ei

era forma de hèr presenta sociaument ua institucion coma era *Acadèmia aranesa dera lengua occitana*. Pendent eth 2016 s'inicèc aguest procés en tot auer-se artenhut uns resultats fòrça complèts, presencia en twiter, en facebook,... mès de 35.000 consultes d'alavetz ençà,... 2017 siguec ua consolidacion en aguest encastre. Entà completar era difusion dera imatge dera Acadèmia auem publicat ua agenda de 2018, de distribucion limitada, damb motius referits ar occitan e ara Acadèmia. En 2018 auem mantengut es iniciatives enes hilats sociaus e auem publicat era agenda de 2019

S'an hèt es gessudes possibles entà hèr presenta era Acadèmia en panorama des Acadèmies deth nòste contèxe. Se en 2016 se he'c era presentacion e manteniment de contacte damb er Institut d'Estudis Catalans, e era Esukaltzaindia, eth 2017 siguec er an deth contacte damb era Real Academia Espanyola e damb era Academia Valenciana de la llengua. Eth besonh d'ua preséncia amplia dera Acadèmia en 2017 se veiguc consolidat pera preséncia en Seminaris (CELROM), Collòquis (Collòqui internacional de Terminologia de Rabat), entrèga de prèmis, conferéncies (Trobada de Felibres en París, conferéncia en Nimes, en Barcelona,...), debats,... En 2018 s'a continuat damb aguesta dinamica: Debat USTEC, Pyrenades, Seccion de Lengua deth Collègi d'avocats de Catalonha... Era preséncia dera Acadèmia coma referent lingüistic der occitan ei encaminada e calerà consolidar e incrementar aguestes intervencions e participacions. A mès eth contacte estret damb diuèrsi departaments e estructures dera Generalitat s'a incrementat e ei en via de milhorar e de hèr-se mès gran. S'a participat enes amassades deth Conselh Interacadèmic de Catalonha, relacions damb es Universitats, ...

Es pressupòsti dera Generalitat de 2017 incorporèren era degravacion en IRPF per donacions ar IEA-AALO. S'a iniciat era difusion d'aguesta iniciativa ena intencion de captar subvencions e ena finalitat de difóner era existéncia der IEA-AALO . En 2018 s'an iniciat era captacion de donacions, damb uns considerables resultats.

A considerar era elaboracion per aguesta Acadèmia, pendet eth 2018, d'un contrainforme ar informe der Estat Espanhòu sus eth compliment dera Carta Europèa des Lengües Regionaus o Minoritàries que s'a hèt arribar ar Comission d'experts deth Conselh d'Euròpa, damb qui s'a mantengut ua entrevista. En aguest sentit s'a hèt ua compareishençà en marc deth Parlament Europèu, en Intergrupp de Minories Tradicionaus, Comunitats Nacionaus e Lengües. Tanben s'a interposat ua Peticion ena Comissionde Peticions deth Parlament Europèu explicant era totau manca de consideracion e de supòrt ar aranés der estat Espanhòu. Aguesta peticion a estat admesa a tramit.

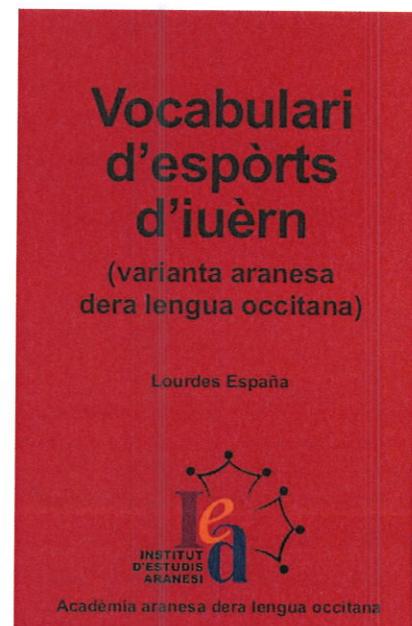
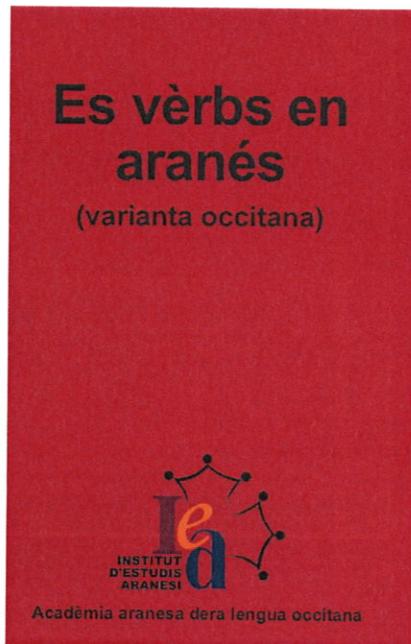
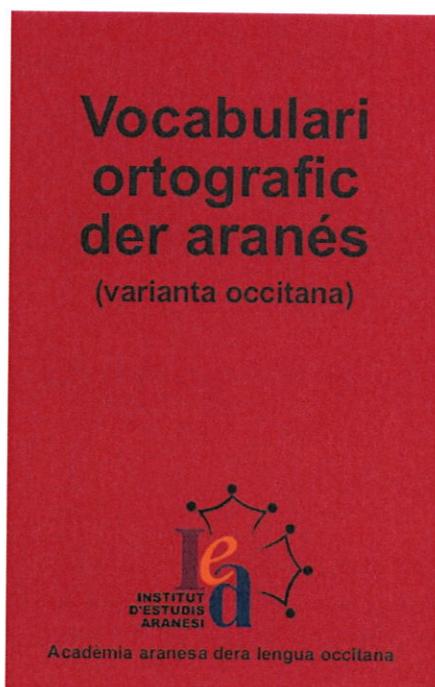
5.- E coma darrèra, era que correspon as finalitats mès pròpies der IEA-AALO: er exercici der estudi e dera autoritat lingüistica. Actuaument er IEA-AALO està trebalhant en diuèrsi encastres. En aguesta línia auem realizat un vocabulari ortografic, un vocabulari fonetic, un vocabulari des espòrst d'iuèrn, un libre de verbs, era propòsta de Gramatica der estandard der occitan (pendenta dera autorizacion de drets d'autor entara sua publicacion finau que serà en 2019), e auem continuat damb era elaboracion deth diccionari , deth que n'auem trèt es prumères pròves. Ei un brolhom que sometem ara correccion de diuèrses personnes, se que permeterà ua major implicacion sociau en resultat finau. Era sua publicacion ei prevista entà 2019.

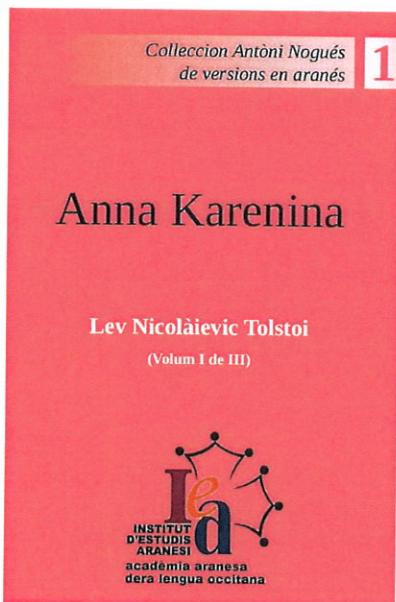
Laguens des foncions d'autoritat lingüistixca pendent er an 2018 auem realizat un cors de “Correccion de lengua” (assisténcia de 10 personnes a començament de juuriòl de 2018) e auem hèt ua session de lenguatge juridic en Parlament de Catalonha (Servicis Lingüistics).

Volem destacar er inici d'ua publicacion mensuau, en format digital ena plana Web dera Acadèmia, de traduccions de granes òbres dera literatura internacionau. Ei eth producte deth trabalh de traducción que hè eth Sr. Antòni Nogues. Era prumera òbra, publicada er 1 de gèr de 2019, ei era prumèra part d'Anna Karenina. En aguest cas se n'a hèt ua tirada de 40 exemplars, tot e qu'enes publicacions successives enes mesi a vier sonque se publicarà en format digitau.

Finaument destacam era publicacion deth prumèr audiolibre en aranés, Era Isla des Diamants, que serà distribuït entà Sant Jòrdi 2019. Tanben hèm un apreci dera publicacion dera Agenda de 2019.

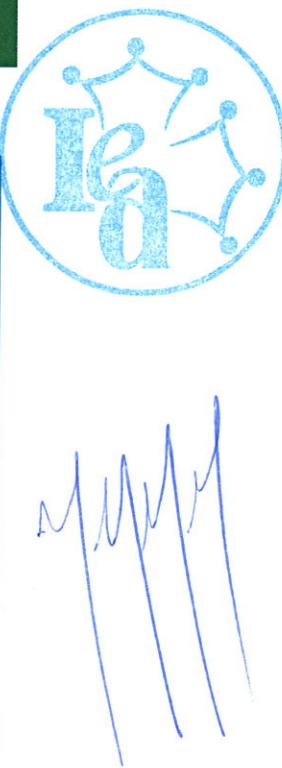
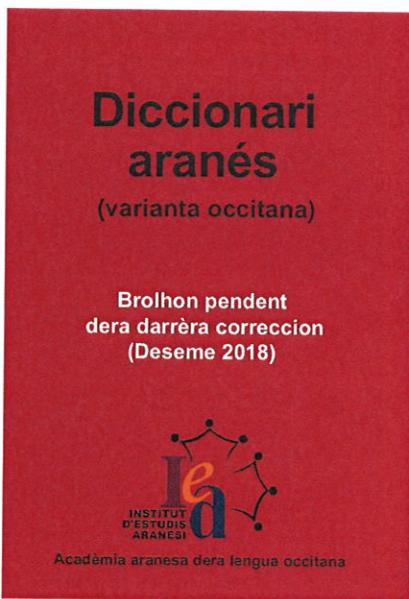
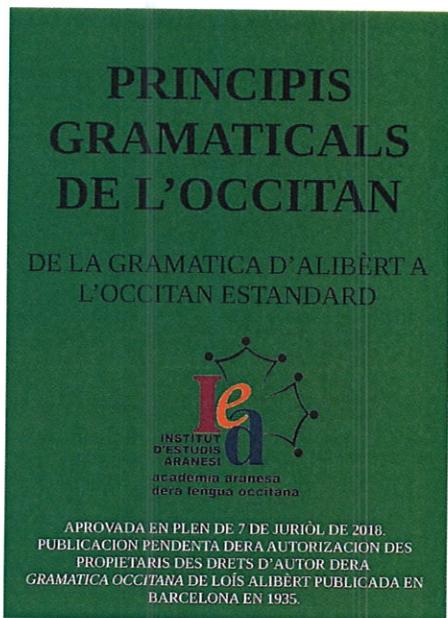

Era isla des diamants

Sant Jordi 2019

de Jusèp Condò
per Maria Elvira Riu

CORS ERA CORRECCION LINGÜISTICA EN ARANÉS

Professorat: Membres der IEA-Acadèmia aranesa dera lengua occitana

Qué ei corriète?, Coma se determine era correccio en lengua? A on documentar-se?, Quines referéncias auem?, Quini arnesi e techniques podem emplegar?

Dijous 3 de Juriòl de 2018, 18 ores:

1.- Concèpte e critèris de correccions. Correcció, adequat, avient...Qui parle ben er aranés? Qui l'escrivi ben? Actituds e critèris diuèsi: era distanciaciò, era etimologia, era socializaciò, era referéncia catalana, era referéncia occitana, galloromanic o iberonomanic (occitanoromanic), era referéncia orau, era referéncia escrita, era ultracorreccio, eth purisme, es teòrics, era dialektalizaciò, era genuinitat, er abandonament (era lengua malheuada), eth corpus, ...

2.- Procès istoric e estat dera Referéncia Lingüistica en occitan e en aranés:
a. Eth Trabadors, era Koine
b. Eth Felibrige, Mistral, era Escòlo dera Pátreos, Condò.
c. Forest, eth felibrige roig, Perbos, Estieu, Salvat, Sarrieu
d. Alàbèrt
e. Comunies, Fabra,...
f. Es Nomes ortografiques, era normalizacion, era escola, eth Consell Generau,...
g. Era normalizacion en Occitània
h. Era Acadèmia aranesa dera lengua occitana

3.- Eth corpus textual des darrers 40 ans. Eth corpus textual com a element de referéncia. Relacion des referéncias més importants.

Dimérçles 4 de Juriòl de 2018, 18 ores:

4.- Es referéncias gramaticaus

5.-Es referéncias lexicauas
a.- Es referéncias istoriques.
b.- Es referéncias documentauas des darrers cent ans, es diccionaris.

6.- Emplec des tecnologies ena determinaciò dera correccio.

- a.- Es consultes per internet. Documents existents e valoracion des madeishí.
- b.- Documents digitauas e formes de consulta. Es OCR e eth són emplec.

c.- Programes de codi dubèrt e licència lliura; traductors automatics; memòries de traduccio (accés a OmegaT), diccionari personal (word), ...
c.- Amesis digitauas entall processament deth lengüage. Analisi e emplec detallat de beth un e emplice ena correccio dera aranes.

As alumnes interessats se les entregará documentaciò digital e beth programa digital de tractament de memòries de traduccio e de processament deth lengüage entà que poguen emplegar lo ens sòns trabals. Cada alumne interessat a portar eth són ordenador entà poder receber eth material.

Dijous 5 de Juriòl de 2018, 18 ores:

Exercicis practics, damb e emplec des arnesi digitauas indicats:

- a.- Donc, donques coma conjoncion causau
- b.- Era perifrasi «estar+gerundiu»
- c.- Er advébi «alantes»
- d.- Era forma «estiu» coma present der indicatiu de «estar»
- e.- «propòsits», «cossets», «consent»,...
- f.- Era conjoncion «pero»
- g.- Er article definit neutre «lo»
- h.- Preposició «des» seguida de «de»
- i.- Die-Dieu; aquiu-aqueiu; ...
- j.- Féria, isle, davan, devant, devant; consent, cosent, d'acòind,...

d'auti exemplars e doltes.

Places limitades a ueit persones. Imprescindible d'assistir entall cors damb un ordenador portatil.

Lloc: Sedència der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana
Avenguda Garona 17 25530 Vielha

Dijous 6 de Juriòl de 2018, 15 ores: Ena Sala er Audiovisuu de Vielha

Taula redona: Era correccio lingüistica en catalan, en occitan estandard e en aranés

Albert Turull (Membre numerari dera Secció Filologica der Institut d'Estudis Catalans).

Jacme Taupià (Membre der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana,

Membre dera comissió qu'elaborà es Nomes ortografiques der aranés)

Joan Salas-Lostau (President dera Secció Estandard der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana, Inspector general onorari de l'Educaciòn nacional-lenguas regionals - França),

Josép Lois Sans (President der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana)

Moderadora: **Clara Villar** Era Taula Redona serà retransmessa per **AranTV**

Precio deth cors: 200 € (Entus Membres e Collaboradors der IEA-AALO ei gratuit)
Si aueríen tres beques, pera totalitat dohi cost, entà personnes que justifiquen eth besoù e era reperusión social dera assisténcia aih cors.

Informació e inscripcio en academiaaranesa@guauoccitana@gmail.com

COLLABOREN:

Generalitat de Catalunya

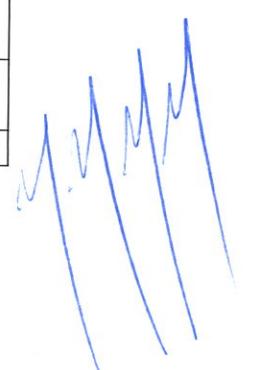
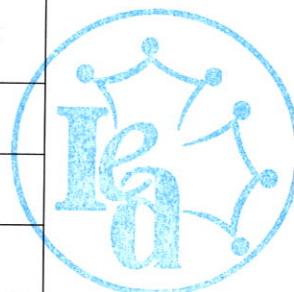

Consell Generau d'Aran

Reproduïm es actuacions der an 2018 de forma cronologica:

12 gèr 2018	Amassada damb eth Sindic d'Aran e es travalhadores der Airau de Politica Lingüistica deth Conselh Generau d'Aran entà assessorar-les sus es titulacions lingüistiques laguens deth Marc Europèu de Referéncia
18 de gèr de 2018:	Presentacion Ath Sindic d'Aran Ròda de Premsa, des publicacions 2017 (Vocabulari Basic, Vocabulari dera Tecnologia, Sang Nòble, Sang deth Pòble e eth Mercadèr de Venècia)
23 de gèr	Presentacion entrega des Publicacions ara Direccio de La Caixa en Vielha
08/02/18	Presentacion des darreres publicacions ara Directora Generau de Politica Lingüistica
13/02/18	Elaboracion e difusion dera Declaracion pera Sentència deth Tribunau Constitucionau que declare inconstitucionau er emplec de “preferent” en tractament lingüistic der aranés
05/02/18	Explicacion en Collègi Alejandro Casona sus es darreres publicacions
26/02/18	Explicacion en IES d'Aran sus es darreres publicacions
27/02/18	Charrada en Estudi Sant Ròc de Bossòst sus es darreres Publicacions
12/03/18	Debat sus Lengua en Aran-TV damb Miquèu Segalàs, Rosa Salgueiro e Amador Marques
14/03/18	Entrevista damb Damien Canavate, estudiant de politiques en Tolosa, entà travalh de master.
15/03/18	Assistir ara inauguracion d'exposicion en Sant Joan d'Arties
16/03/18	Entrevista damb Aran TV
20/03/18	Conferéncia as alumnes der Institut de Blanes en Hotel Vilagaròs
21/03/18	Conferéncia a alumnes de Martial Peyrony, deth Perigús, en Conselh Generau d'Aran
24/03/18	Analisi ena Acadèmia, dera Sentència deth TC, damb era Senadora Azama, eth Director Generau de Patrimoni J. Boya e el representant dera DGL
30/03/18	Participacion en debat de Pyrenades amassa damb Mirèia Boya, Lordes Santacruz e Ròsa Salgueiro
04/04/18	Participar, en Conselh Generau, ena presentacion dera Val d'Aran e dera sua lengua a alumnes der Institut de Maçanet de la Selva
12/04/18	Participacion ena celebracion de 30 ans de ràdio en aranés ena Delegacion de Catalonha Ràdio
13/04/18	Participacion en debat de d'Aran TV, sus er aranés en Institut d'Aran
19/04/18	Participar e collaborar ena Jornada Drets Lingüistics organizat pera Fundació Catalunya Fons e concretament en Debat Quin és epresent i el futur dels drets lingüistics?
25/04/18	Participar en debat sus Llengües Assetjades organizat pera USTEC en IEI de Lhèida
03/05/18	Entrevista de Jusèp Loís Sans e Jèp de Montoya damb Mercè Conesa, Presidenta dera Deputacion de Barcelona e Jaume Ciurana, deputat
04/05/18	Amassada dera Seccion aranesa. Aprobacion dera conjugason verbau

	en aranés
07/05/18	Classa de 4 ores en Parlament de Catalunya, as Servicis Lingüistics, sus lenguatge Juridic
11/05/18	Signatura de convèni damb er Institut Cartografic e Geologic de Catalunya
9-6-2018	Assistir ara entrega de Prèmis de Literatura deth Conselh Generau
17-6-2018	Participar ena HESTA D'ARAN. Entrevista damb eth Conselhèr d'Exteriors Sr. Ernest Maragall
21-6-2018	Entrevista damb eth Conselhèr d'Ensenhament Sr. Bargalló ena Seu d'Urgell
26-6-2018	Participar en Acte Iniciatives de Foment der Occitan en Palai Marc, organizat pera Direcccion Generau de Politica Lingüistica.
3-4-5 Juriòl	Cors de Correccion Lingüistica en Aranés
6 Juriòl	Debat en AranTV sus era Correccion Lingüistica damb Albert Turull (IEC), Jacme Taupiac, Joan Salas Lostau e Jusèp Loís Sans
7 de Juriòl	Plen dera Acadèmia. Aprobacion de principis gramaticaus der Estandard
7 de Juriòl	Amassades de Seccions. Aprobacion deth Vocabulari dera Nhèu ena Seccion aranesa.
20 de juriòl	Amassada ena ACADÈMIA damb era Comission de Lengua des Collègis d'avocats de Catalunya
25 de juriòl	Amassada damb Ròsa Pujol, Viceprsesidenta dera Deputacion, en IEI
30 de juriòl	Amassada deth Conselh Permanent der IEA-AALO
4 d'agost	Amassada ena Acadèmia damb representantes dera Universitat de Navarra (Julia Pavon) entà gestionar era signatura de convèni.
10 Agost	Signatura e Convèni damb Conselh Generau d'Aran. Participen Jusèp Loís Sans, Ròsa Salgueiro e Jèp de Montoya. Peth Conselh, Carlos Barrera e Anna Diaz.
13 seteme	Intervencion en Parlament Europeu en Intergrup de Minories Tradicionaus, Comunitats Nacionaus e Lengües, en Estrasborg. An intervengut Ròsa Maria Salgueiro, Jèp de Montoya e Jusèp Loís Sans
23 octobre	Signatura de Convèni entara cession de fòrça traduccions damb Antòni Nogués en ua cafeteria de Lhèida.
23 d'octubre	Assisténcia en Barcelona ara entrega deth Prèmi Robèrt Lafont. Assistissen Jusèp Loís Sans e Jèp de Montoya
24 d'octubre	Assisténcia ara inauguracion deth Cors der Institut d'Estudis Catalans. Assistissen Jusèp Loís Sans e Jèp de Montoya.
23-24 octobre	Ròsa Maria Salgueiro participe en ua amassada dera CTP en Portalet
30 oct 2018	Interacademic en Departament de Justícia.
30 oct-2018	Pagina d'Antòni Nogués en Web
12-deseme	Amassada damb experts deth Conselh d'Europa entà analisar eth compliment dera Carta Europèa des lengües regionaus o minoritàries

